

Євангеліє від Саньки

Вано Крюгер

а.

В 1610 році Люїс де Гонгора завершує сонет, присвячений столиці Королівства, рядками: *Esfo es Madrid, mejor dijera infierno.*

Із цих рядків В'ячеслав Всеволодович Іванов розпочинає таку близьку і знайому нам – настільки знайому, що її мало хто рефлексує – традицію фактичного ототожнення пекла і міста; вершинами цієї традиції є, наприклад, поезії Вільяма Блейка, Шарля Бодлера, Александра Блока, *et al.* Проте Мимрук рішуче виривається із цієї – зі славетними іменами! – традиції. Місто в нього не пекло, не точка входу, з якої немає виходу, а, навпаки, точка виходу.

*кожен перший назве ім'я першої людини
і це буде не адам
кожен другий намалює крейдою
залізний супутник
і це буде зовсім не місяць*

Місто у нього – не вирок природі чи традиційному суспільству – а, навпаки, точка осяяння, *благої вісті.*

*людський син пізнавав
що мав
грався гайками
іржавими гвинтами*

коли приходив час
швидко біг на відкрите
щоби піймати рідкий дощ
який часом долітав до нього
а часом ні

батько казав
я знаю ким він виросте
він виросте патріотом
своїї промзони

Міська культура, міська поезія – дуже рідкісні знахідки в наших урбаністичних краєвидах. Якщо вже вибудувати поетичну генеалогію, то розпочинати у випадку Мимрука слід із Аттили Могильного – ґранично важливого для нього поета.

В тихому світі зимовому,
золотаве, струнке, горде,
місто,
що величі своїї свідоме,
химерними барвами сяє.

Великим будеш ти, о народе,
що столицю свою несеш,
як дитя беззахисне на руках.

Це рядки із Київських контурів Аттили Могильного, котрі у цій книзі, що її читач зараз тримає в руках, Саня Мимрук водночас продовжує і підсумовує:

*адже кожна дитина знає
що могутність означає любов*

Вось такий діялог поетів – не наслідування, а діялог! –
а це вже ознака справжньої поезії.

β.

Міста в Україні можна дуже умовно розділити на дві великі категорії, межа між якими географічно збігається із межею між Російською та Австро-Угорськими імперіями.

*є міста дуже старі
такі старі що мають у своїх тілах
церкви*

костьоли

синагоги

Місто/-а/ Мимрука до таких не належить. Як і в переважній більшості не належать до таких в Україні міста, що належали Російській імперії; хай навіть вони і зберегли в своїх тілах *церкви, костьоли, синагоги*, проте не вони вже визначають лица цих міст – або, принаймні, не вони мали б їх визначати, а великий і величний індустріяльний спадок; наслідки грандіозного радянського, послідовно просвітницького проєкту перетворення **людини і світу**: повертання сибірських рік, упокорення енергії атому, кольонізації Марса, *etc.*

*мені здається
нас до чогось готували
до чогось великого та героїчного*

/.../

я думаю
що нас готували до висадки на сонце

Місто/-а/ ж, до прикладу, Леся Белея саме таке /-і/ – йдеться про так і не прочитану критикою його книгу *Дзеркальний куб* – і мова йде зовсім не лише про програмний для книжки цикл *Ужгоро(а) дість /там це лише найнаочніше/*, а про всю книжку загалом – це місто бруківки, маленьке Австро-Угорське містечко, котре найпізніше увійшло в Радянську імперію і зазнало найменшого в порівнянні з іншими містами України її впливу.

золотими банями до сонця
шкіриться київ

– пише Лесь Белей, і стає зрозуміло, що /а/ він побачив в Києві, котрий він, до речі, вперто пише з маленької літери, те, до чого його око було призвичаєне – і, що, слід визнати, справді визначає його обличчя всупереч радянському проєктові; і /b/ йому все одно некомфортно.

Як виглядає, Лесь Белей просто ідеально підібрав назву для своєї книжки – *Дзеркальний куб* – йдеться про сконденсований в куб досвід культури як опозиції природі; як про це написав у враженні на четвертій сторінці обкладинки Богдан Задура: «спроба упакувати у вірш увесь людський досвід». Проте – що б там не писав Лесь Белей – цей куб *дзеркальний* не ззовні, а всередині: в нього легко потрапити, проте з нього неможливо

вийти – ідеальна пастка для світла, про котру мріяли альхеміки.

Так само і Дебора Фогель у *Фігурах днів* зачудована грою світла на вітражах Міста – посеред неонових реклам та віддзеркалень бляхи; не дарма ж її друга книжка називається *Манекени* – хибні люди, подоби*. Зачарованість Дебори цією грою, цією прекрасною, але хибою, призвела до того, що Місто у неї теж виявилось калейдоскопом-пасткою для світла – вийти вона не змогла, закінчивши своє життя в гетто.

Підсумовуючи: місто/-а/ Дебори Фогель і Леся Белея – це все ще точка входу, саме тому вони належить традиції *Блейка–Бодлера–Блока*, що їй опонує *Мимрук*.

* Див. *Epistula Ioannis I 5:21: Filioli, custodite vos a simulacris. Amen*, де Св. Еронім вживає саме не *idolis*, а *simulacris*, підкреслюючи, що йдеться не просто про ідолів, а про хибні подоби.

У.

Місто як точка виходу зовсім не означає безпечності
льокації, як в принципі не може бути безпечною будь-
яка точка виходу: космодром, аеродром, вокзал, etc.

*і коли на квартали спадає ніч
і сонце заснуло а місяць ще не прокинувся
у вікнах нашого двору запалюються свічки
на згадку про тих хто пішов*

В Аттили Могильного ще зовсім не так – його міський
оптимізм все ще не передбачає /потреби/ виходу.

*В центрі Всесвіту –
планета людей,
цей залізний і жорстокий світ,
світ красивий,
гідний того,
щоб в ньому жити.*

Численні ж його історико-міфологічні марення про
слов'янські, варязькі, гунські полчища чи ще якісь екзо-
тизми лише маскують *непотрібність* виходу із площини
міста – йому в ньому цілком комфортно – і куди б він
не рушив, він все рівно залишається в одному і тому
самому відомому місті – а вийти можна ж лише у *неві-*
доме. Могильний занадто любив місто, занадто любив
в поезії *відоме* – так, як не можна любити – як і Дебора
Фогель занадто любила *гру світла*. І, зрештою, місто йому
жорстоко помстилося, як і їй, за цю занадто пристрастну,

занадто віддану любов до цієї площинності, а значить за зневагу до вертикальності. Мимрук же значно відданіший вертикальності, тож, сподіваюся, місто буде до нього милостивим, так як милостивим був до нього я, зберігши в його віршах таке миле його серцю і таке сентиментальне г замість ґ в словах, що в латинських відповідниках містять g чи gh.

це точно сова
маленька сіра сова з великими
жовтими наче повний місяць
очима

можливо вона волає про порятунок
чи ще гірше
сповіщає про його неможливість

/.../

можливо
якщо я колись вирвуся з цього міста
я стану далекобійником
десь далеко
на півночі

і мудрі сови
плутаючи фари з сигнальними вогнями
розбиватимуться об моє лобове скло

В Києві, як і в містечку Мимрука, теж водяться сови.
Часом, гуляючи вночі Куренівкою, я зупиняюся їх по-
слухати.. Мало кому вдавалося почути разом із їхніми
криками *благу звістку*... і побачити виноградну лозу, що
все ж пробивається крізь асфальт...

*насправді
тут усе живе
особливо асфальт*

/.../

*нехай кожен чує
що ми вітаємо нове життя*

б.

Прекрасний, новий світ! Його вітав Дзига Вертов, зараз
його вітає Саня Мимрук!

*хлопець заглядає
у маленьке технічне віконце
і цілий світ відкривається
його очам*

І цей дитячий погляд на Всесвіт зовсім не є таким вже безневинним як здається – не дарма ж однією із найжорстокіших і найпослідовніших у своїй жорстокості армій були саме червоні кхмери – мобілізовані підлітки – зграї дітей взагалі поклоняються *Володареві мух...* Знову надам слово Люїсу де Ґонґорі: «весь світ впадає в дитинство, як будь-хто, хто старіє».

*і коли вони відвернуться
я викраду їхнє кляте сонце
таке рідне і важливе для мене
таке буденне для них*

В цих рядках вчувається справжня древня епіка – епіка часів дитинства людства.

*так хочеться видертися
на найвищий поверх
над димом і дротами
над птахами та ангелами*

*над богами
і згоріти
поцілувавши сонце*

Епіка завжди виправдана. Якщо не бути героєм, то краще не бути взагалі. Проте і доля героя проклята. Зрештою, ще мудрий Силен, відповідаючи на запитання хитрого царя Мідаса, в чому полягає людське щастя, відповів: «Проклятий, одноденний рід, діти випадку й нужди, навіщо змушуєш ти мене сказати тобі те, що тобі краще було б не чути? Найкраще для тебе зовсім недосяжне: не народжуватися, не бути взагалі, бути нічим. А другим достойним для тебе – померти одразу після народження».

Якось ми з Миколою Воробйовим гуляємо Подолом, і він мені каже: «Я вже викликав астероїд, і він всіх нас помирить». «Хіба людство не заслуговує на помилування?», – перепитую я. «Це і буде його помилування», – відказує мені Микола Воробйов.

*тож сідай поруч мене
наче в останнє
зустрінемо разом
жінку
зодягнену в сонце*

...проте нерозгаданим все ще залишається найголовніше запитання цієї книжки:

про що можна думати
консервуючи себе в коробках
як розпізнати степи
яких не існує
ми залишимося тут назавжди
і в затишному галасі скелі
відчуємо фактуру стін
фактуру своєї шкіри